

Spis treści

Słowo wstępne (Edward Nowak)	7
1. Rachunek kosztów, rachunkowość zarządcza i controlling z perspektywy 50-lecia (Edward Nowak)	9
2. Rachunek kosztów (Alfred Szydełko)	21
3. Zarządzanie kosztami (Marcin Wierziński)	38
4. Rachunkowość zarządcza (Grzegorz Lew)	53
5. Strategiczna rachunkowość zarządcza (Łukasz Szydełko)	69
6. Budżetowanie w przedsiębiorstwie (Roman Kotapski)	84
7. Controlling (Zdzisław Kes)	94
8. Raportowanie wewnętrzne (Joanna Dyczkowska)	107
9. Audyt wewnętrzny (Piotr Bednarek)	120
10. Ocena kondycji finansowej przedsiębiorstw (Robert Kowalak)	131
11. <i>Lean accounting</i> (Marcin Kowalewski)	142
12. Rachunkowość podatkowa (Marcin Klinowski)	153
13. Zarządzanie podatkami (Michał Poszwa)	163
14. Zarządzanie dokonaniem (Maria Nieplowicz)	172
15. Controlling projektów (Marcin Klinowski)	183
16. Controlling personalny (Marta Nowak)	193
17. Rachunkowość zarządcza instytucji finansowych (Magdalena Chmielowiec-Lewczuk)	204
18. Controlling w sektorze niekomercyjnym (Tomasz Dyczkowski)	215
19. Rachunkowość a controlling (Magdalena Barańska)	232

Słowo wstępne

Rachunek kosztów, rachunkowość zarządcza i controlling są obszarami współczesnej rachunkowości wyodrębnionymi pod względem zakresu przedmiotowego. Stanowią one jednocześnie ważne podsystemy w systemie informacyjnym rachunkowości każdej jednostki gospodarczej, zaspokajają bowiem większość wewnętrznych potrzeb informacyjnych kierownictwa i menedżerów różnych szczebli zarządzania. Wewnętrzna funkcja informacyjna przesądza o znaczeniu tych działów rachunkowości w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi oraz jednostkami sektora niekomercyjnego.

Rachunek kosztów, rachunkowość zarządcza i controlling podlegają dynamicznemu rozwojowi. Polega on na doskonaleniu funkcjonujących i dotychczas stosowanych rozwiązań, a także na pojawianiu się coraz nowszych koncepcji, co jest odpowiedzią na zmiany warunków funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji. Dotyczy to zarówno koncepcji teoretycznych, jak i zastosowań praktycznych.

Wskazane tendencje mają odzwierciedlenie w dydaktyce z zakresu rachunkowości, zwłaszcza na kierunku finanse i rachunkowość. Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza są na nim bowiem uznane za przedmioty podstawowe na wszystkich wydziałach ekonomicznych. Na większości takich wydziałów również controlling stanowi przedmiot zaliczany do grupy przedmiotów kierunkowych.

Niniejszą publikację poświęcono problematyce rachunku kosztów, rachunkowości zarządczej i controllingu. Jej celem jest ukazanie zakresu przedmiotowego tych obszarów rachunkowości. Książkę przygotowano w związku z przypadającym na rok 2016 Jubileuszem 50-lecia Katedry Rachunku Kosztów, Rachunkowości Zarządczej i Controllingu na Wydziale Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Przedstawiono w niej najważniejsze obszary, w jakich pracownicy Katedry prowadzą badania i zajęcia dydaktyczne.

W poszczególnych rozdziałach niniejszego opracowania zaprezentowano nie tylko rozważania dotyczące tych trzech podstawowych obszarów, tj. rachunku kosztów, rachunkowości zarządczej i controllingu. Każdy z nich podlega rozwojowi, co wynika z konieczności zaspokojenia potrzeb informacyjnych i planistyczno-kontrolnych w aktualnych warunkach prowadzenia działalności. Ten rozwój dyscypliny, wynikający z turbulentnego otoczenia,

ma bowiem swoje odzwierciedlenie w dydaktyce, skutkując wyodrębnieniem przedmiotów bardziej zaawansowanych względem wskazanych trzech podstawowych oraz wprowadzeniem nowych, o charakterze specjalizacyjnym.

W każdym z rozdziałów pracy przedstawiono genezę i źródło omawianych obszarów odpowiadających przedmiotom prowadzonym w Katedrze, wskazano najważniejsze cele, funkcje i zadania o charakterze bardziej szczegółowym, określono również zakres przedmiotowy i koncepcje oraz stosowane instrumenty i metody. Ukazano także aktualne tendencje i przewidywane kierunki rozwoju wyróżnionych obszarów rachunkowości, a autorom pozostawiono swobodę w poziomie szczegółowości i sposobie przedstawiania tych kwestii.

Autorami rozdziałów niniejszej publikacji są przede wszystkim pracownicy naukowo-dydaktyczni z Katedry Rachunku Kosztów, Rachunkowości Zarządczej i Controllingu Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Niektóre rozdziały opracowali autorzy z innych, współpracujących z naszą Katedrą jednostek. Niemniej we wszystkich rozdziałach prezentowany jest wkład ośrodka wrocławskiego w rozwój rachunku kosztów, rachunkowości zarządczej i controllingu, który jest zauważony nie tylko w macierzystej uczelni, ale także poza nią.

Pracownicy Katedry Rachunku Kosztów, Rachunkowości Zarządczej i Controllingu uznali, że przygotowanie tej publikacji będzie najlepszą formą uczczenia Jubileuszu jej 50-lecia.

Edward Nowak